

Liisa Impiö

CAP 2023-2027 MAATALOUSTUKIEN VASTAANOTTO RANUALLA

CAP 2023-2027 MAATALOUSTUKIEN VASTAANOTTO RANUALLA

Liisa Impiö
Opinnäytetyö
Syksy 2023
Maaseutuelinkeinojen tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Maaseutuelinkeinojen tutkinto-ohjelma, agrologi (AMK)

Tekijä: Liisa Impiö

Opinnäytetyön nimi: CAP 2023-2027 maataloustukien vastaanotto Ranualla

Työn ohjaaja: Titta Järveläinen

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: syksy 2023

Sivumäärä: 37 + 3 liitettä

Maatalouden ohjelmakausi CAP 2023-2027 käynnistyi vuoden 2023 alussa. Uuden ohjelmakauden myötä maataloustuet muuttuivat paljon. Opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää, miten uudistuneet tuet on otettu vastaan Ranualla. Työssä selvitettiin, saivatko tuenhakijat riittävästi tietoa uudistuneista tukiehdosta ennen tukihakua, saavuttivatko kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen tekemät koulutusmateriaalit heidät ja olisivatko kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiset voineet tukea heitä enemmän. Lisäksi selvitettiin, vaikuttaako uusi ohjelmakausi maatalousyrittäjien tulevaisuuden suunnitelmiin. Työn tilaajana toimi Tervolan YTA:n maaseutupalvelut.

Opinnäytetyö toteutettiin kyselytutkimuksilla, jotka tehtiin erikseen eläin- ja peltotuista. Lisäksi haastateltiin 15 tuenhakijaa. Kyselyjen ja haastattelujen avulla selvisi, että tietoa oli ollut riittävästi saatavilla ennen tukihakua. Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen tekemät koulutusmateriaalit olivat saavuttaneet tuenhakijat todella hyvin, ja niistä oli ollut hyötyä tukihaussa. Kaikki palautteet kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle olivat positiivisia ja hänen tukensa maatalousyrittäjiä kohtaan on ollut suurena apuna ohjelmakauden vaihtuessa.

CAP 2023-2027 vaikutuksia ranualaisten maatalousyrittäjien tulevaisuuden suunnitelmiin tutkittaessa selvisi, että osalla tiloista kotieläintuotantoa sekä rehunurmien viljelyä aiotaan vähentää. Peltoja aiotaan siirtää luonnonhoitopelloiksi. Syyksi tähän kerrottiin, että peltotukia maksetaan paremmin, mitä vähemmän peltoviljelyllä on tekemistä ruoantuotannon kanssa. Kuitenkin suurimmalla osalla tiloista toiminta jatkuu entisellään.

Asiasanat: CAP 2023-2027, maatalous, EU-tuet

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Agricultural and Rural Industries

Author: Liisa Impiö
Title of thesis: CAP 2023-2027 Agricultural Subsidies in Ranua
Supervisor: Titta Järveläinen
Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2023
Number of pages: 37 + 3 appendices

CAP 2023-2027 started at the beginning of 2023. It brought a lot of changes to agricultural subsidies. The aim of this thesis was to find out whether agricultural entrepreneurs received enough information about the renewed support conditions and if the training materials of the municipality's rural economy reached them. In addition, the effects of CAP 2023-2027 on the future plans of agricultural entrepreneurs were investigated. The thesis was carried out in Ranua and the work was commissioned by Tervola YTA.

The thesis was carried out with questionnaires and by interviewing fifteen applicants for agricultural subsidies. With the help of surveys and interviews, it became clear that enough information had been available before applying for support. The training materials made by the municipality's rural business authority had reached the support applicants really well, and they had been useful in the support application.

In the thesis, it was found that cap 2023-2027 affects especially the future plans of livestock farms. Livestock production and the cultivation of fodder grass are planned to be reduced. Most of the farms will continue to operate as before.

Keywords: CAP 2023-2027, agriculture, EU subsidies

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	MAATALOUS RANUALLA.....	7
3	MAATALOUDEN OHJELMAKAUSI CAP 2023-2027	8
3.1	Aktiiviviljelijän määritelmä.....	9
3.2	Maatalousmaan määritelmä	9
3.3	Nuorten viljelijöiden tuet	10
4	ELÄINTUET	11
4.1	Eläinten hyvinvointikorvaus	11
4.1.1	Nautojen hyvinvointikorvauksen ehdot.....	11
4.1.2	Lampaiden hyvinvointikorvauksen ehdot	14
4.2	EU-eläinpalkkiot	14
4.3	Kansalliset kotieläintuet.....	15
4.4	Alkuperäisrotutuet	15
5	PELTOTUET	17
5.1	Ehdollisuus.....	18
5.2	Perustulotuki.....	19
5.3	Ympäristökorvaus.....	19
5.4	Ekojärjestelmätuki	20
5.5	Uudelleenjakotulotuki	20
6	TUTKIMUSMENETELMÄT	22
7	TULOKSET	23
7.1	Eläintukikysely.....	23
7.2	Peltotukikysely.....	25
7.3	Haastattelut	29
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	32
8.1	Tuenhakijoiden tietoisuus uuden ohjelmakauden muutoksista.....	32
8.2	Uuden ohjelmakauden vaikutukset tilojen toimintaan	33
9	POHDINTA	34
	LÄHTEET.....	35
	LIITTEET	38

1 JOHDANTO

EU:n yhteistä maatalouspolitiikkaa (Common Agricultural Policy, CAP) on toteutettu vuodesta 1962 asti. Yhteisellä maatalouspolitiikalla pyritään kehittämään EU:n maataloustuotantoa ympäristön ja eläinten hyvinvointi huomioon ottaen sekä edistään maaseutualueiden elinvoimaisuutta. Suomi on toteuttanut EU:n yhteistä maatalouspolitiikkaa EU-jäsenyyden alusta alkaen. Maatalouden uusi ohjelmakausi CAP27 käynnistyi vuoden 2023 alusta ja jatkuu vuoden 2027 loppuun saakka. (Maa- ja metsätalousministeriö 2022a.)

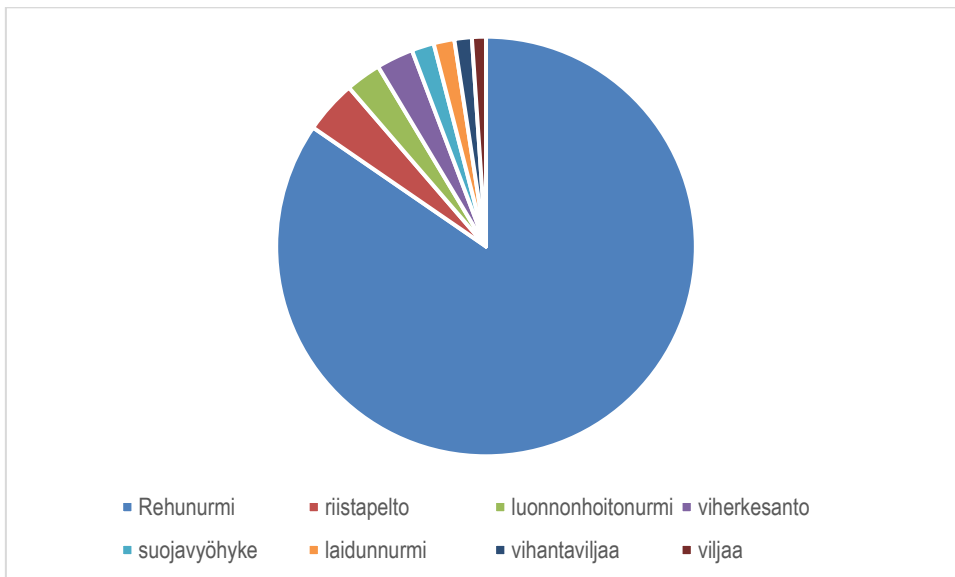
Uuden ohjelmakauden myötä maataloustukiin on tullut paljon muutoksia. Eläintukien tukiehtoja on muutettu. Peltotuet muuttuivat todella paljon. Joitakin tukia on lakkautettu ja on tullut kokonaan uusia tukia. Muutoksia on tullut paljon myös edelliseltä kaudelta tuttuihin tukiin. Maaseutuyrittäjien on täytynyt tutustua tarkasti uudistuneisiin tukiehtoihin miettiessään, mitä tukia heidän kannattaa omille tiloilleen hakea.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, millä tavalla uudet eläin- ja peltotuet on vastaanotettu Ranualla. Työn tilaajana on Tervolan YTA:n maaseutupalvelut. Tervola vastaa Keminmaan, Simon, Ranuan ja Tervolan kuntien sekä Tornion, Rovaniemen ja Kemin kaupunkien maaseutuhallinnon palveluista. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, saivatko tuenhakijat tarpeeksi tietoa uudistuneista tukiehdoista ennen tukihakua, saavuttivatko kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen tekemät materiaalit heidät ja olisivatko kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiset voineet tukea heitä enemmän. Lisäksi selvitettiin CAP 2023-2027 vaikutuksia maatalousyrittäjien tulevaisuuden suunnitelmiin. Opinnäytetyö on toteutettu tekemällä Ranuan eläin- ja peltotukien hakijoille kyselyt eläin- ja peltotukihausta sekä haastattelemalla tuenhakijoita.

2 MAATALOUS RANUALLA

Ranua on n. 3 600 asukkaan kunta Etelä-Lapissa. Ranuan pinta-ala on 3 695 neliökilometriä, josta yli 60 % on suota. Ranua on Suomen suovaltaisin pitäjä. Maisema Ranualla on yleisilmeeltään tasainen. Ranua tunnetaan eläinpuistosta sekä hillapitäjänä. (Ranua 2023.)

Vuoden 2023 alussa Ranualla oli toiminnassa olevia maatiloja 103 kpl. Peltopinta-alaa oli 3 997 ha, joista viljellään enimmäkseen rehunurmea (kuvio 1). Sen viljelypinta-ala oli 3 323,04 ha. Lisäksi oli riistapeltoa 160,45 ha, luonnonhoitonurmea 107,23 ha, viherkesantoa 112 ha, suojavyyhykkeitä 67,75 ha, laidunnurmea 62,75 ha, vihantaviljaa 52,79 ha sekä viljoja, enimmäkseen kauraa 42,35 ha. (Väärälä 2023.)

KUVIO 1. Viljelykasvit Ranualla

Lypsykarjatiloja Ranualla oli vuoden 2023 alussa 15, lihakarjatiloja 14 sekä lammas- ja hevostiloja molempia yksi. Porotiloja oli 29 vuonna 2022. (Väärälä 2023.)

3 MAATALOUDEN OHJELMAKAUSI CAP 2023-2027

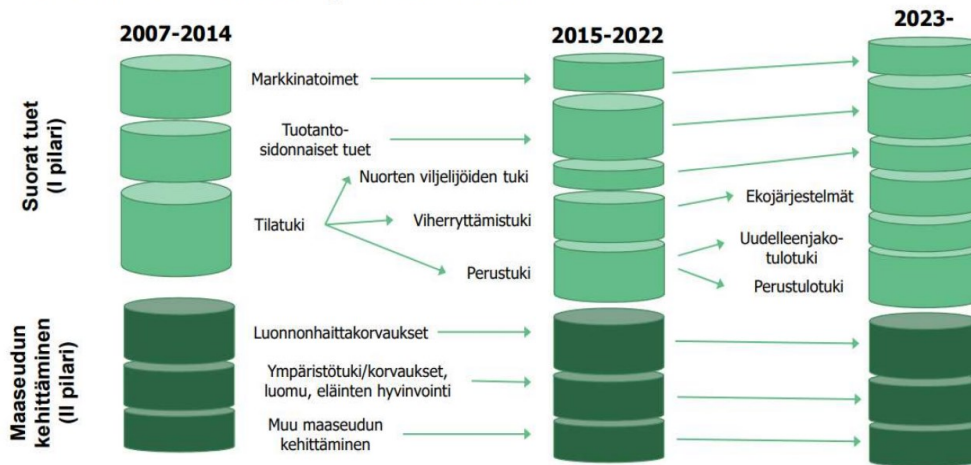
Maaseudun sekä maatalouden tukipolitiikka uudistui, kun EU:n uusi maatalouspolitiikan kausi käynnistyi vuoden 2023 alussa. Kansallisella CAP-suunnitelmalla on turvattu maatalouspolitiikan jatkuvuus vuoteen 2027 saakka. Aktiivinen ruoantuotanto, ympäristö- ja ilmasto- ja maatalous sekä uudistuva ja monipuolinen maaseutu korostuvat uudella maatalouden ohjelmakaudella. Maa-seutuyrittäjillä täytyy olla selkeä visio omasta tuotannostaan sekä sen kehittämisestä. Heillä on myös enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa saamiinsa tukiin. Viljelijöitä kannustetaan aiempaa enemmän ilmasto- ja ympäristötoimenpiteisiin. Uudessa CAP-suunnitelmassa on lisätty ilmasto- ja ympäristötoimien vaikuttavuutta viljelijöiden saamiin tukiin vahvistamalla perusvaatimuksia eli ehdollisuutta nykyisiin vaatimuksiin verrattuna. (Maa- ja metsätalousministeriö 2022b.)

Suomessa maatalouden tukijärjestelmän perustan muodostavat EU:n yhteisen maatalouspolitiikan tukimuodot. Tukimuotoja ovat EU:n suorat tulotuet ja luonnonhaittakorvaukset sekä ympäristökorvaukset, jotka ovat EU:n osittain rahoittamia. Myös tuotantoeläinten hyvinvointia ja luonnonmu-kaista tuotantoa edistetään EU:n tukijärjestelmillä. Suomessa on myös kansallisia tukia, joilla täydennetään tukikokonaisuutta. (Maa- ja metsätalousministeriö 2022c.)

Uuden ohjelmakauden myötä tukikokonaisuuksiin ja tukien ehtoihin on tehty monia uudistuksia. Tukien hakijoilla sekä maaseudun viranomaisilla ja maatalousneuvojilla on paljon uutta opiskeltavaa uusien tukien ehdoista ja myöntämisperusteista. Muutoksia on tullut sekä eläin- että peltotukiin. Eläinpalkkioiden tukijärjestelmä muuttui jo vuonna 2022 siten, että EU-rahoitteisia eläinpalkkioita on haettava vuosittain sekä toimenpiteiden määrä kasvoi. Vuoden 2023 alusta kaikkia eläinpalkkioita on haettava vuosittain. Peltotuissa suurin muutos on varmasti se, että peltojen tukioikeuksista on luovuttu vuoden 2022 päättyessä. Myös ympäristökorvaukseen on tullut monia muutoksia. Lisäksi perus- ja viherryttämistuki on lakkautettu ja niiden tilalle on tullut uusia tukia (kuvio 2).

EU-tukivälineiden perusrakenne

KUVIO 2. EU-tukivälineiden perusrakenne (Vähäsöyrinki 2023)

3.1 Aktiiviviljelijän määritelmä

Vuoden 2023 alusta alkaen aktiiviviljelijän määritelmä muuttui. Ehdon täytyminen tarkastetaan jokaiselta tuenhakijalta ja ehdon on täytyttävä viimeistään 15.6.2023. Aktiiviviljelijän ehdon on täytyttävä lähes jokaista tukea haettaessa, lukuun ottamatta seuraavia tukia: alkuperäisrotujen kasvatamista koskeva ympäristösopimus, eläinten hyvinvointikorvaus, ympäristösopimukset ja kansalliset tuet. (Ruokavirasto 2023a.)

Uutta aktiiviviljelijän määritelmässä on, että tuenhakijan, joka on saanut edellisenä vuonna EU:n suorita tukia yli 5 000 euroa, päätoimialan täytyy liittyä maatalouden harjoittamiseen ja hänen on oltava arvonlisäverovelvollinen alkutuottajana. Muussa tapauksessa tuenhakijan täytyy todistaa maatalouden harjoittaminen muilla asiakirjoilla, kuten maatalouden veroilmoituksen tiedoilla maatalouden tuloista ja menoista. (Ruokavirasto 2023a.)

3.2 Maatalousmaan määritelmä

Peltojen tukioikeusjärjestelmä lakkautettiin vuoden 2022 lopussa. 1.1.2023 maatalousmaan määritelmään tuli joitakin muutoksia. Tilapäisesti viljelemättömiä aloja ei voi enää ilmoittaa, vaan ne on poistettava maatalouskäytöstä. Kun aloja otetaan takaisin maatalouskäyttöön, niillä säilyy samat

ominaisuudet kuin ennen poistoa, esim. korvauskelpoisuus ja nurmivaatimus. Enää ei tule neljän vuoden karenssia kuten aikaisemmin. Maatalousmaan on oltava viljelykelpoista tukihaun päättymisestä vähintään 31.8. saakka eli peruskunnostuksen täytyy olla tehtynä ja kasvien viljely mahdollista. Maatalousmaalla ei saa kasvaa puita, lukuun ottamatta pysyviä nurmia, joilla sallitaan tietty määrä puita. (Kuusamon YTA 2023.)

Lohkojen, joille tukea haetaan, täytyy olla tuenhakijan hallinnassa 15.6. Lohkojen hallintaa tarkastetaan satunnaisotannalla peltotukihauksen jälkeen. Jos lohko ei ole tuenhakijan hallinnassa, se aiheuttaa pinta-alaseuraamuksen ja peruslohkon kaikkien tukien hylkäämisen. Vuokrasopimukset lohkoista kannattaa tehdä kirjallisena. (Kuusamon YTA 2023.)

3.3 Nuorten viljelijöiden tuet

Nuorten viljelijöiden tulotukea maksetaan koko maassa alle 40-vuotiaalle, ensimmäistä kertaa aktiiviviljelijänä aloittavalle tuenhakijalle. Tukea on haettava tilanpidon aloittamisesta viimeistään viidentenä vuonna ja sitä maksetaan enintään viitenä peräkkäisenä vuonna. Tuen määrä perustuu maatalousmaan pinta-alaan. Uuden ohjelmakauden myötä nuoren viljelijän tulotukeen on tullut koulutusvaatimus, jonka on täytyttävä viimeistään 31.8. tuen ensimmäisenä hakuvuotena. (Ruokavirasto 2023b.)

Suomessa maksetaan nuorille viljelijöille, joiden tilat sijaitsevat C-tukialueella, kansallista nuoren viljelijän tukea. Tukea saadaksesen täytyy olla yli 18-vuotias ja alle 40-vuotias, täytyy olla vähintään 5 hehtaaria maatalousmaata sekä koulutusvaatimuksen on täyttävä samalla tavalla kuin nuorten viljelijöiden tulotussa. (Ruokavirasto 2023c.)

4 ELÄINTUET

Uuden ohjelmakauden myötä on tullut paljon uudistuksia eläintukiin, jotka tuenhakijan täytyy ottaa huomioon toiminnassaan ja tukea hakiessaan. Kaikkia eläinpalkkioita on haettava vuosittain. Tukia ei voi enää hakea paperilla vaan kaikki tuenhaku tapahtuu sähköisesti Ruokaviraston Vipu -palvelussa.

4.1 Eläinten hyvinvointikorvaus

Eläinten hyvinvointia parantavista toimenpiteistä, jotka ylittävät lakisääteiset vaatimukset, voidaan maksaa eläinten hyvinvointikorvausta. Korvausta voidaan maksaa nautoista, sioista, lampaista, vuohista ja siipikarjasta (munivat kanat, broilerit ja kalkkunat). (Ruokavirasto 2022a).

Eläinten hyvinvointikorvauksen myöntämiseen liittyy tiettyjä ehtoja, joiden täytyy tilalla täytyä tuen saamiseksi. Tuenhakija voi valita eläinten hyvinvointikorvauksen eri toimenpiteistä ne, jotka sopivat hänen tilalleen parhaiten. Jokaisesta toimenpiteestä maksetaan erikseen korvaus. 1.1.2023 alkaen uudella maaseudun ohjelmakaudella eläinten hyvinvointikorvauksen ehtoihin ja toimenpiteisiin on tullut joitakin muutoksia, jotka tuenhakijan täytyy ottaa huomioon. (Ruokavirasto 2022a.) Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan lähemmin vain nautojen ja lampaiden ehtoja ja toimenpiteitä, koska Ranualla ei ole haettu hyvinvointikorvausta muille eläinlajeille.

4.1.1 Nautojen hyvinvointikorvauksen ehdot

Nautojen hyvinvointikorvauksen ehtoissa on edellisen ohjelmakauden tapaan vaatimus, että eläinten täytyy olla rekisteröidyissä pitopaikoissa ja eläintietojen täytyy olla ajan tasalla nautarekisterissä. Vähimmäiseläinmäärä hyvinvointikorvauksen saamiseksi on myös sama 15 eläinyksikköä, joiden täytyy olla hakijan hallinnassa joka päivä, lukuun ottamatta tilapäisiä eläinten vaihdoksista johtuvista katkoksista. Toimenpiteiden ehtoja, jotka tuenhakija valitsee, on alettava noudattaa 1.1.2023, ja niitä on noudatettava koko sitoumuskauden ajan 31.12.2023 saakka. Toimenpidettä,

jota hakija ei voi noudattaa kaikissa rakennuksissa, joissa on toimenpiteeseen kuuluvia eläimiä, ei voi valita. (Ruokavirasto 2022b.)

Eläinten hyvinvointikorvauksien ehtona on vuoden 2023 alusta alkaen ehdollisuuden vaatimusten noudattaminen. Aikaisemmin on täytynyt noudattaa täydentäviä ehtoja. Tuenhakijan täytyy ilmoittaa hallinnassaan oleva maatalousmaa Vipu-palvelussa peltotukihaun 2023 loppuun mennessä tai jos ei hae peltotukia, hakijan on ilmoitettava hallinnassaan oleva maatalousmaa kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle peltotukihaun 2023 loppuun mennessä. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos hakijalla ei ole hallinnassaan maatalousmaata. (Ruokavirasto 2022a.)

Vuoden 2023 alusta tilan, joka hakee hyvinvointikorvausta, täytyy tehdä hyvinvointisuunnitelma ja toteuttaa sitä sopimuskauden alusta lähtien. Suunnitelma sisältää tilakohtaisia toimia nautojen hyvinvoinnista, terveydenhoidosta ja bioturvallisuudesta. Se on siis vuosittainen toiminnan hallinta- ja kehittämissuunnitelma. Hyvinvointisuunnitelmassa on kuvattava seuraavia asioita tilan toiminta ja tuotanto huomioon ottaen:

- pitopaikan olosuhteet
- varautuminen häiriötilanteisiin
- tuotannon toteuttaminen
- eläinryhmäkohtainen voimassa oleva ruokintasuunnitelma ja rehuanalyysi sekä ilmastoystävällisen ruokinnan toteuttaminen (esim. karkearehun osuus, väkirehun lisäaineet, kasviöljyt)
- tautisuojaus
- hyvinvoinnin parantaminen
- mahdolliset havainnot ja kehittämistarpeet.

Lisäksi tilalla täytyy olla kirjallinen laskelmiin perustuva ruokintasuunnitelma, jossa on otettu huomioon eläimen kasvuvaihe, tuotostaso ja tuotantokauden vaihe. Sen täytyy perustua pääasiallisen karkean rehun (pois lukien laidun ja olki) rehuanalyysiin. (Ruokavirasto 2022b.)

Uudella ohjelmakaudella on vähennetty valittavana olevia toimenpiteitä. Hyvinvointisuunnitelman lisäksi hakija voi valita seuraavista toimenpiteistä tilalleen sopivat:

- vasikoiden pito-olosuhteiden parantaminen
- urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen
- nuorkarjan laidunnus
- emo- ja lypsylehmien laidunnus

- nautojen ulkoilu
- nautojen poikima-, sairas- ja hoitokarsinat.

Edellisellä ohjelmakaudella valittavana oli kolme erilaista vaihtoehtoa vasikoiden pito-olosuhteiden parantamisesta, yhdessä vaadittiin tiettyä pinta-alaa, toinen oli ilman pinta-alavaatimusta ja kolmas oli tarkoitettu emolehmätiloille. Kaikissa oli vaatimus ryhmäkarsinasta sekä emolehmätiloille tarkoitettua toimenpidettä lukuun ottamatta vaatimus, millä tavalla nupoutus on tehtävä. (Ruokavirasto 2021.) Uuden ohjelmakauden vasikoiden pito-olosuhteiden parantamisen toimenpiteen ehtoina ovat karsinan tai suojarakennuksen tilavaatimus eläintä kohden sekä ehdot ternimaidosta ja juottamisesta. (Ruokavirasto 2022b.)

Edellisen ohjelmakauden nautojen hyvinvointikorvauksen toimenpiteistä on poistettu vähintään 6 kk ikäisten nautojen pito-olosuhteiden parantaminen sekä vähintään 12 kk ikäisten urospuolisten nautojen pito-olosuhteiden parantaminen. Tilalle on tullut urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen toimenpide, joka koskee kaikkia tilan yli 6 kk ikäisiä ja enintään 18 kk ikäisiä urospuolisia nautoja. Toimenpiteen ehdoissa on mm. pinta-alavaatimus eläintä kohden sekä millainen makuualue täytyy olla. Näitä samoja ehtoja oli myös edellisen kauden lakkautetuissa toimenpiteissä. (Ruokavirasto 2022a; Ruokavirasto 2022b.)

Laiduntamiseen liittyviä toimenpiteitä ei voi uudellakaan ohjelmakaudella valita tiloille, joilla on luonnonmukaisen kotieläintuotannon sitoumus naudoista eikä toimenpiteistä makseta naudoista, jotka ovat ympäri vuoden ulkona. Aikaisemmin nautojen ulkoilusta ja jaloittelusta oli valittavana kaksi toimenpidettä, nautojen laidunnus laidunkaudella ja jaloittelu laidunkauden ulkopuolella sekä nautojen pidempiaikainen laidunnus laidunkaudella. Ensimmäisessä vaihtoehdossa yli 6 kk ikäiset naudat oli päästettävä laiduntamaan vähintään 60 päivänä 1.5.–30.9. välisenä ajanjaksona sekä jaloittelemaan sään salliessa vähintään kaksi kertaa viikossa. Jälkimmäisessä toimenpiteessä yli 6 kk ikäisten nautojen (härkiä ja sonneja lukuun ottamatta) on päästävä laiduntamaan vähintään 90 päivänä 1.5.–30.9. välisenä ajanjaksona. (Ruokavirasto 2022a.)

Vuoden 2023 alusta nautojen laidunnus- ja ulkoilutoimenpiteitä on valittavana kolme: nuorkarjan laidunnus, emo- ja lypsylehmien laidunnus sekä nautojen ulkoilu. Merkittävänä erona näissä on edelliseen ohjelmakauteen verrattuna se, ettei ole enää tiettyä ajanjaksoa, milloin naudat on päästettävä laiduntamaan, vaan laitumelle on päästävä 90 päivänä vuodessa. Nautojen ulkoilutoimenpiteessä ulkoilemaan on päästävä 120 päivänä vuodessa. (Ruokavirasto 2022b.)

4.1.2 Lampaiden hyvinvointikorvauksen ehdot

Lampaiden hyvinvointikorvauksen ehdoissa on paljon samanlaisia muutoksia kuin naudoillakin. Eläinyksiköitä täytyy olla vähintään viisi, jotta voisi saada korvausta. Merkintä- ja rekisteröintivaatimukset ovat pysyneet samanlaisina. Hyvinvointisuunnitelma on lampaillakin uudella ohjelmakaudella pakollinen toimenpide kaikille tukea hakeneille tiloille. Lisäksi on valittavana kaksi muuta toimenpidettä, jotka ovat lampaiden olosuhteiden parantaminen sekä lampaiden laidunnus. (Ruokavirasto 2022c.)

Aikaisemmin lampaiden toimenpiteitä oli kaksi, jotka liittyivät olosuhteiden parantamiseen ja hoitoon. Uudella kaudella nämä on yhdistetty yhdeksi toimenpiteeksi, joka on lampaiden olosuhteiden parantaminen. Jotain on kuitenkin jätetty pois ehdoista. Enää ei tarvitse tehdä loistorjuntasuunnitelmaa tai ottaa papananäytteitä eikä ole kerintävaatimusta. Lampaiden laidunnustoimenpide on vuoden 2023 alusta alkaen sellainen, että laiduntamaan on päästävä vähintään 90 päivänä vuodessa, aikaisemmin laiduntamaan oli päästävä laidunkaudella 1.5.–30.9. vähintään 60 päivänä sekä laidunkauden ulkopuolella vähintään kerran viikossa sään salliessa. Ennen oli valittavana myös pitempiaikainen laidunnustoimenpide, jossa ulos oli päästävä laidunkaudella vähintään 90 päivänä. (Ruokavirasto 2022c.)

4.2 EU-eläinpalkkiot

Ranua kuuluu tukialuejaossa C-alueeseen. Eläinpalkkioista C-tukialueella maksetaan uudella kaudella sonnipalkkio sekä teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkiot. Kansallinen tuki eli pohjoisen tuen korotus kompensoi C-alueen EU-tukia. (Ruokavirasto 2023d.)

Saadakseen eläinpalkkiota tuenhakijan täytyy olla aktiiviviljelijä. Lisäksi tuenhakijan on noudatettava ehdollisuuden vaatimuksia sekä ilmoitettava kaikki hallinnassaan oleva maatalousmaa. Sonni- ja teuraskaritsapalkkiota maksetaan vain tavanomaisessa tuotannossa oleville tiloille. Palkkiokelpoisen eläimen rekisteritietojen täytyy olla viitepäivänä kunnossa. Viitepäivänä rekisteristä tarkistetaan eläimen sukupuoli sekä tulo- ja poistoilmoitukset. Tukivuoden aikana eläimestä voi saada

vain sitä tukea, mitä eläimen viitepäivän haltija on hakenut eläinpalkkioiden hakuaikana. Viitepäivät vaihtelevat eri eläinpalkkioissa, sonnipalkkiossa viitepäivä on 31.1.2023 ja teuraskaritsapalkkiossa 10.1.2023 (10.1.2023 tai aikaisemmin syntyneille) ja 1.6.2023 (11.1.2023 ja sen jälkeen syntyneille eläimille). (Ruokavirasto 2023e.)

Vuoden 2023 alusta alkaen sonnipalkkiota voi saada urospuolisesta nautaeläimestä, joka on vähintään 11 kk ikäinen ja on ollut tilalla vähintään 60 vuorokautta vähimmäisiän saavutettuaan (Ruokavirasto 2023e). Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tilat eivät voi myydä sonnejaan teuraaksi 1.1.–1.3. välisenä aikana.

Teuraskaritsapalkkiota voi saada enintään 12 kk ikäisenä teurastetusta karitsasta, joka on poikimaton ja ruhopaino on vähintään 18 kiloa. Karitsan täytyy olla vähintään kymmenen vuorokautta yhtäjaksoisesti tilalla ennen teurastusta. Lisäksi teurastus täytyy tehdä Ruokavirastolle ilmoittautuneessa teurastamossa ja lihan on oltava ihmisravinnoksi kelpavaa. (Ruokavirasto 2023e.)

4.3 Kansalliset kotieläintuet

C-tukialueella, johon Ranua kuuluu, maksetaan pohjoista kotieläintukea naudoista, uuhista ja kuituista. Nautojen tukea maksetaan emolehmistä, sonneista, teurashiehoista ja teurassonneista. Emolehmähiehoista ei enää vuoden 2023 alusta alkaen makseta tukea. Teurashiehojen ja teurassonnien on täytynyt olla tuenhakijan hallinnassa yhtäjaksoisesti vähintään kymmenen vuorokautta ennen teurastusta. Pohjoista kotieläintukea on haettava jatkossa vuosittain. Lisäksi tuenhakijalla on oltava hallinnassaan vähintään viisi hehtaaria maatalousmaata, aikaisemmin piti olla hallinnassa viisi hehtaaria viljelykseen soveltuvaa peltoa. (Ruokavirasto 2023f.)

4.4 Alkuperäisrotutuet

Alkuperäisrotujen kasvattamista koskevan ympäristösopimuksen tarkoitus on säilyttää ja edistää alkuperäisrotujen geneettistä alkuperää. Tukea voi hakea puhtasrotuisesta alkuperäisrotuun kuuluvasta eläimestä, kuten naudasta, lampaasta tai vuohesta, joilla on kantakirjatodistus, Suomen Hippoksen rekisterissä olevasta suomenhevosesta ja kanoista, jotka kuuluvat Luonnonvarakeskuksen maatiaiskanojen säilytysohjelmaan. (Ruokavirasto 2022d.)

Alkuperäisrotusopimukseen on tullut vuoden 2023 alusta joitakin muutoksia. Sopimuksen sitoumus-aika on vuoden 2023 alusta yksi vuosi, aiemman viiden vuoden sijaan. Tuenhakijan on noudatettava ehdollisuuden vaatimuksia ja ilmoitettava kaikki hallinnassaan oleva maatalousmaa. Vähimmäiseläinmäärissä suomenhevosta riittää yksi kappale. Nautojen ja lampaiden täytyy olla poikunut vähintään yksi rotupuhdas jälkeläinen sopimuskautta edeltävien kahden vuoden aikana. Eläimen voi korvata saman rotuisella eläimellä. Sopimukseen on kirjattu jokaiselle eläinlajille eläinsuojelulakiin ja -asetuksiin perustuvat vähimmäistason vaatimukset esim. ruokinnasta ja olosuhteista. Lampaille ja vuohille vaaditaan jalostussuunnitelma. Kaikista muutoksista on ilmoitettava 14 vuorokauden kuluessa. (Ruokavirasto 2022d.)

5 PELTOTUET

Maatalouden uudella ohjelmakaudella vuoden 2023 alusta peltotukien hakeminen muuttuu kokonaan sähköiseksi. Samalla tulee voimaan paljon erilaisia uudistuksia peltotukiin ja niiden ehtoihin. Vipu-palvelun lisäksi käyttöön tulee Vipu-mobiili, joka on viljelijän ja hallinnon välinen yhteydenpitosovellus. Satelliittiseurannalla valvotaan tukiehtojen täyttymistä. Jos satelliittikuva ei vastaa hakemusehtoja, viljelijä saa ilmoituksen Vipu-mobiiliin ja voi tehdä selvityksen sovelluksen avulla, esim. valokuvaamalla pellolla tehtäviä töitä. Satelliittiseuranta vähentää tiloilla tehtäviä valvontakäyntejä. Viljelijä voi tehdä muutoksia peltotukihakemukseensa Vipu-palvelussa syksyyn asti ilman seuraamuksia (kuvio 3). Uudella ohjelmakaudella täydentävät ehdot on korvattu ehdollisuudella sekä tukioikeusjärjestelmä on lakkautettu. Jatkossa perustulotukea voi saada peltotukihaussa ilmoitetun maatalosumaan pinta-alan perusteella. (Tyrnävän YTA 2022.)

KUVIO 3. Peltotukien haku vuodesta 2023 alkaen (Ruokavirasto)

Peltotukien hakijoille on tullut paljon uusia asioita, jotka heidän täytyy ottaa huomioon miettiessään, mitä tukia heidän tiloilleen on mahdollista hakea ja saada. Tässä opinnäytetyössä käydään läpi muutoksia liittyen niihin tukiin, joita Ranualla on haettu. Ranualla on valtaosa pelloista nurmella, pohjoinen sijainti asettaa rajoituksia monille viljelykasveille.

5.1 Ehdollisuus

Vuoden 2023 alusta ehdollisuus korvaa täydentävät ehdot ja viherryttämistuen. Kokonaisuus sisältää aiempaa enemmän ympäristö- ja ilmastotavoitteita edistäviä vaatimuksia. Ehdollisuus on lähes kaikkien tukien saamisen ehtona, mutta siitä ei erikseen makseta. Ehdollisuus koostuu hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista sekä lakisääteisistä hoitovaatimuksista. Hoitovaatimukset liittyvät ympäristöasioihin, kasvien terveyteen, eläinten terveyteen ja hyvinvointiin sekä eläintarvikkeiden ja rehujen turvallisuuteen. Ehdollisuuden ehtojen laiminlyönti aiheuttaa seuraamuksia lähes kaikkiin viljelijätukiin, niin eläin- kuin peltotukiin. (Ruokavirasto 2023g.)

Ehdollisuuden vaatimuksissa on pysyvän nurmen säilyttäminen. Lohko muuttuu pysyväksi nurmaksi, kun sillä on viljelty kuusi vuotta peräkkäin nurmea. Pysyvien nurmien osuus maatalousmaasta ei saa vähentyä yli 5 % Suomen strategiasuunnitelmassa vahvistetusta viiteosuudesta. Viitevuotena käytetään vuotta 2018 (175001 hehtaaria, viiteosuus 7,65 %). Pysyvien nurmien määrää tarkastellaan vuosittain ja tarvittaessa otetaan käyttöön ennallistamismenettely. Vuoden 2022 jälkeen muusta käytöstä maatalousmaaksi otettu ala on säilytettävä pysyvästi nurmikasvustolla, eikä alaa saa kyntää. Ehto ei koske lohkoa, jolle on tehty peruslohkon muotoa parantava muutos tai viljelytoimia hankaloittavan esteen poisto. (Ruokavirasto 2023g.)

Ehdollisuudessa on myös vaatimuksia, jotka koskevat vesien suojelua, maaperän suojelua ja laatua, luonnon monimuotoisuutta ja maiseman suojelua ja laatua sekä kansanterveyttä ja kasvinterveyttä. Maaperän suojeluun ja laatuun liittyvä talviaikainen vähimmäismaanpeite on yksi uuden ohjelmakauden tuomista muutoksista. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että tuenhakijan tukivuonna hallinnassa olevista pelloista vähintään 33 prosenttia on säilytettävä kasvipeitteisenä syksystä seuraavaan kevääseen eli 31.10.–15.3. välisen ajan. Pysyvän nurmen alalla vaatimusta ei voi täyttää. Alat, jotka tuenhakija säilyttää kasvipeitteisenä talven yli, ilmoitetaan syysilmoituksella Vipu-palvelussa. (Ruokavirasto 2023g.)

Ehdollisuuden vaatimuksissa on myös viljelykierto. Vuodesta 2024 alkaen jokaisen tilan on noudatettava viljelykiertovaatimusta. Tukihakuvuonna tuenhakijan hallinnassa olevasta peltoalasta, joka on edeltävän vuonna ollut yksivuotisen viljelykasvin viljelyssä, täytyy 33 prosentilla viljelykasvin vaihtua. Viljelykierto -vaatimus ei kuitenkaan koske tiloja, joiden peltoala on enintään kymmenen

hehtaaria tai tiloja, joiden tukikelpoisesta maatalousmaasta 75 % on pysyvää nurmea. (Jokela 2023.)

5.2 Perustulotuki

Peltojen tukioikeusjärjestelmä lakkautettiin 31.12.2022. Jatkossa perustulotukea maksetaan tukikelpoisesta alasta, ilman tukioikeusjärjestelmää. Tukikelpoista on ala, joka on maatalousmaata tukihaun päättymisestä kasvukauden loppuun saakka, vähintään 30.8. asti. Lisäksi tuenhakijan on oltava aktiiviviljelijä, noudatettava ehdollisuuden vaatimuksia sekä harjoitettava maataloustoimintaa maatalousmaalla. (Ruokavirasto 2023h.)

5.3 Ympäristökorvaus

Ympäristökorvaus on tuki, joka tähtää maatalouden ympäristökuormituksen vähentämiseen. Tuenhakija sitoutuu noudattamaan ympäristökorvauksen sitomusehtoja viideksi vuodeksi sekä hänen täytyy olla aktiiviviljelijä, yli 18-vuotias ja hänellä täytyy olla hallinnassaan koko sitomusajan vähintään viisi hehtaaria korvauskelpoisia peltolohkoja. Tuenhakijan täytyy noudattaa ehdollisuuden ehtoja tilallaan (aikaisemmin täydentäviä ehtoja). (Ruokavirasto 2023i.)

Ympäristösitoumukseen on tullut paljon muutoksia vuonna 2023. Kaikki tilan korvauskelpoiset lohkot ovat sitomuslohkoja, aikaisempien vuosien sitomusosalalla ei ole merkitystä. Tuenhakijan ympäristösitomusala voi myös muuttua. Valinnaiset tilakohtaiset toimenpiteet valitaan joka sitomusvuosi erikseen ja lohko-kohtaiset toimenpiteet valitaan vain lohkolle, ei koko sitomusosalalle. Ympäristökorvauksella ei ole ylärajaa, paljonko sitä maksetaan hehtaarille ja lannoitusrajat tulevat jatkossa ehdollisuuden kautta. (Ruokavirasto 2023i.)

Pakollisia tilakohtaisia toimenpiteitä, joita tuenhakijan täytyy noudattaa, on kolme: viljavuustutkimus, lohko-kohtaiset muistiinpanot sekä ilmasto- ja ympäristösuunnitelma. Näiden toimenpiteiden lisäksi täytyy valita kaksi tilakohtaista toimenpidettä seuraavista: ilmasto- ja ympäristökoulutus, monimuotoiset monimuotoisuuskaistat, maaperän seuranta, orgaaniset ravinteet, pölyttäjien ravintokasvit, täsmäviljelymenetelmät tai kasvitautilien ja kasvintuhoojien seuranta- ja tunnistussovellukset.

Näitä valinnaisia tilakohtaisia toimenpiteitä voi vaihtaa vuosittain, lukuun ottamatta monivuotiset monimuotoisuuskaistat -toimenpidettä, jota täytyy noudattaa koko sitomuskauden ajan. (Ruokavirasto 2023i.)

Tilakohtaisten toimenpiteiden lisäksi viljelijä voi halutessaan valita yhden tai useamman lohkokoh-
taisen toimenpiteen seuraavista: maanparannus- ja saneerauskasvit, kerääjäkasvit, kiertotalouden edistäminen, suojavyöhykkeet, turvepeltojen nurmet, valumavesien hallinta, puutarhakasvien vaihtohtoinen kasvinsuojelu tai lintupellot. Lohkokohtaisia toimenpiteitä voi vaihtaa vuosittain, poikkeuksena ovat suojavyöhykkeet, turvepeltojen nurmet ja valumavesien hallinta, joita täytyy noudattaa koko sitomuskauden ajan. (Ruokavirasto 2023i.)

5.4 Ekojärjestelmätuki

Ekojärjestelmätuki on uusi EU:n kokonaan rahoittama tuki. Tuen tavoitteena on hillitä ilmastonmuutosta ja sopeutua muutokseen. Tuella on tarkoitus tukea luonnonvarojen tehokasta hoitoa ja suojella luonnon monimuotoisuutta. Ekojärjestelmätuen ehtoja sitoudutaan noudattamaan vuodeksi kerrallaan. Valittavana on neljä eri ekojärjestelmää: talviaikainen kasvipeite, luonnonhoitonurmet, viherlannoitusnurmet sekä monimuotoisuuskasvit. Jokaiselle toimenpiteelle on omat vähimmäisvaatimuksensa, joita tuenhakijan täytyy noudattaa saadakseen tukea. (Ruokavirasto 2023j.)

Ekojärjestelmätukea saadakseen tuenhakijan täytyy olla aktiiviviljelijä, tukikelpoisen alan täytyy olla hänen hallinnassaan, alan on oltava maatalousmaata ja kasvuston täytyy olla perustettu viimeistään 30.6. tukivuonna. Pienin kasvulohko, josta tuki voidaan maksaa, on 0,05 hehtaaria. Tuen maksamisessa on joitakin rajoituksia, esim. C-tukialueella tukea voidaan myöntää enintään kymmenelle prosentille tilan suorien tukien tukikelpoisesta alasta. (Ruokavirasto 2023j.)

5.5 Uudelleenjakotulotuki

Uudelleenjakotulotuki on uusi EU:n kokonaan rahoittama tuki, joka on kohdennettu erityisesti pienille tiloille. Tuki maksetaan vuosittain tuotannosta irrotettuna tukena tukikelpoista hehtaaria kohden viljelijöille, joille maksetaan perustulotukea. Uudelleenjakotulotukea maksetaan enintään 50

hehtaarille ja pienin lohko, jolle tukea voidaan maksaa, on 0,05 hehtaaria. Sellaiselle alalle, jossa viljelykasvien juuret eivät ole yhteydessä maaperään, tukea ei makseta. Tuenhakijan täytyy olla aktiiviviljelijä, noudattaa ehdollisuuden vaatimuksia ja harjoittaa maataloustoimintaa maatalousmaalla. (Ruokavirasto 2023k.)

6 TUTKIMUSMENETELMÄT

Tämän opinnäytetyön tutkimusaineiston keruu toteutettiin kahdella eri kyselyllä sekä haastatteluilla. Eläintukikyselyn (LIITE 1) ja peltotukikyselyn (LIITE 2) tarkoituksena oli selvittää, ovatko tuenhakijat saaneet tarpeeksi tietoa uudistuneista tukiehdoista eli onko koulutusta ollut riittävästi saatavilla. Kysymykset kyselyihin on mietitty yhdessä toimeksiantajan kanssa. Kyselyt toteutettiin Microsoft Forms -ohjelmalla ja lähetettiin kunnan maaseutuviranomaisen kautta sähköpostilla tuenhakijoille. Kyselyyn vastattiin täysin anonyyminä, vastaajan tiedot eivät tulleet esille vastauksia käsiteltäessä.

Eläintukikysely lähetettiin heti eläintukien hakuajan päätyttyä ja peltotukikysely peltotukihaun päätyttyä. Molemmista kyselyistä lähetettiin myös muistutusviesti n. kahden viikon kuluttua ensimmäisestä viestistä. Tuenhakijoilla oli tukiasiat tuoreessa muistissa heti tukihaun päätyttyä, kyselyt olivat lyhyitä ja ytimekkäitä ja niihin oli helppo vastata.

Opinnäytetyöhön liittyvät haastattelut toteutettiin pääasiassa puhelimitse, yksi haastattelu tehtiin tilakäynnillä. Haastattelukysymykset (LIITE 3) mietittiin yhdessä toimeksiantajan kanssa. Haastattelukysymykset muotoiltiin siten, että niihin voi vastata lyhyesti kyllä tai ei ja halutessaan voi kertoa lisätietoa. Haastateltavat valittiin yhdessä kunnan maaseutuviranomaisen kanssa siten, että haastateltavia olisi erilaisilta tiloilta. Haastateltujen nimet ja muut tiedot, joiden avulla heidät voitaisiin tunnistaa, ovat vain haastattelijan ja maaseutuviranomaisen tiedossa, niitä ei tallennettu mihinkään.

7 TULOKSET

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen kokosi uuden ohjelmakauden muutoksista eläintuissa PowerPoint -esitykset koulutusmateriaaleiksi. Ne julkaistiin Arktinen biotalous -YouTube kanavalla. Neljä videota eläintuista on kerännyt näyttökertoja hyvin, eniten eläinten hyvinvointikorvauksesta kertova video 351 näyttökertaa (tilanne 18.10.2023). Tietoa näiden materiaalien olemassaolosta jaettiin Tervolan kunnan internetsivuilla, Tervolan YTA:n somekanavilla sekä sähköpostilla maatalousyrittäjille.

Peltotuista järjestettiin koulutus yhteistyössä Lapin ELY-keskuksen kanssa. Koulutustilaisuuksia pidettiin useilla paikkakunnilla Lapissa myös Ranualla sekä verkkokoulutuksena Teamsin kautta. Koulutusmateriaalit jaettiin vielä sähköpostilla koulukseen osallistuneille. Materiaalit löytyvät YouTube Arktinen biotalous -kanavalta.

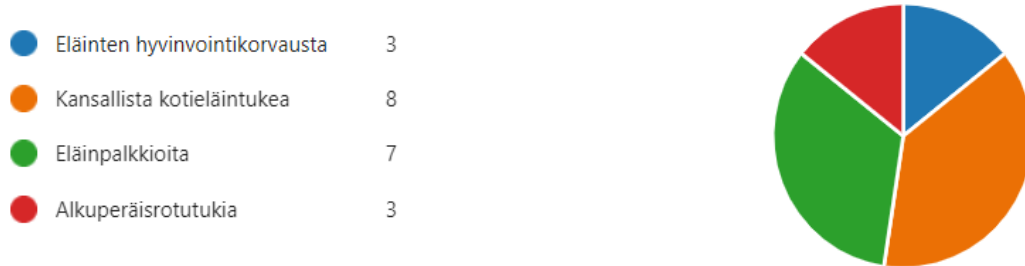
7.1 Eläintuikysely

Ranualla eläintuikahemuksen jätti 30 tuenhakijaa. Heille kaikille lähetettiin sähköpostin kautta kysely, jonka tarkoitus oli selvittää, oliko kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen tekemistä koulutusmateriaaleista ollut hyötyä. Kyselyyn vastasi yhdeksän tuenhakijaa, vastausprosentti 30 %.

Kyselyyn tulleiden vastausten perusteella kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen tekemät materiaalit olivat saavuttaneet hyvin tuenhakijat. Yksi vastaajista ei ollut tietoinen materiaaleista. Vastaajista kahdeksan oli saanut tiedon koulutusmateriaaleista sähköpostin kautta, lisäksi kaksi oli huomannut tiedon materiaaleista Facebookista, kaksi oli kuullut materiaaleista kunnan maaseutuviranomaiselta suoraan, sekä yksi oli huomannut materiaalit YouTubea. Kaikki kahdeksan, jotka olivat tietoisia kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisten tekemistä koulutusmateriaaleista, olivat hyötynneet niiden sisällöstä.

Kyselyyn vastanneista suurin osa oli hakenut eläinpalkkioita sekä kansallista kotieläintukea (kuvio 4). Lisäksi oli haettu eläinten hyvinvointikorvausta ja alkuperäisrotutukia. Riittävästi tietoa uudistuneista eläintuista kokivat saaneensa lähes kaikki vastanneet, yhtä lukuun ottamatta, joka ei ollut saanut tietoa lainkaan. Kuitenkin kuusi vastaajista olisi toivonut saavansa vielä enemmän tietoa.

Tietoa toivottiin henkilökohtaisena neuvontana kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselta (neljä vastaajaa), koulutuksina esim. Teams (kaksi vastaajaa) sekä itsenäisesti luettavina materiaaleina (kaksi vastaajaa). Lisäksi yksi vastaaja oli toivonut koulutustilaisuutta, johon voi osallistua paikan päällä.

KUVIO 4. Tuet, joita kyselyyn vastanneet olivat hakeneet

Kyselyyn vastanneista kahdeksan oli saanut tietoa uudistuneista eläintuista kunnan maaseutuviranomaisen koulutuspaketista. Lisäksi tietoa tuista oli saatu internetsivuilta esimerkiksi Ruokaviraston sivuilta (neljä vastaajaa) sekä neuvojilta (yksi vastaaja). Yksi vastaajista vastasi, ettei ole saanut tietoa uudistuneista tuista mistään. 50 % vastaajista oli sitä mieltä, että itse tukihalu sujui todella helposti, yhden vastaajan mielestä tukihaku oli todella hankalaa ja muiden vastaajien mielestä tukihaku oli siltä väliltä.

Kysymyksiin ”Mitä ajatuksia uudistuneet eläintuet herättivät?” ja ”Muuttuiko toiminta tilallasi näiden uudistusten myötä?” tuli monenlaisia vastauksia. Toiminta tilalla muuttuu vastausten perusteella vain kahdella tilalla. Toinen aikoo lisätä alkuperäisrotuja tilalla ja toinen harkitsee vielä millä tavalla muuttaa toimintaa. Kaksi vastaajista oli sitä mieltä, että eläinten tilalla pitoajoista olisi pitänyt tiedottaa jo syksyllä. Uudella ohjelmakaudella sonneja täytyy pitää tilalla 60 vrk sinä vuonna, kun tukea haetaan, että niistä voi saada eläinpalkkion. Tämä on johtanut siihen, että vuonna 2023 tilat eivät voineet laittaa teuraaksi sonneja 1.1.–1.3. välisenä aikana. Vastaukseksi oli myös kirjoitettu ”sekavaa” ja ”loppu lähenee”.

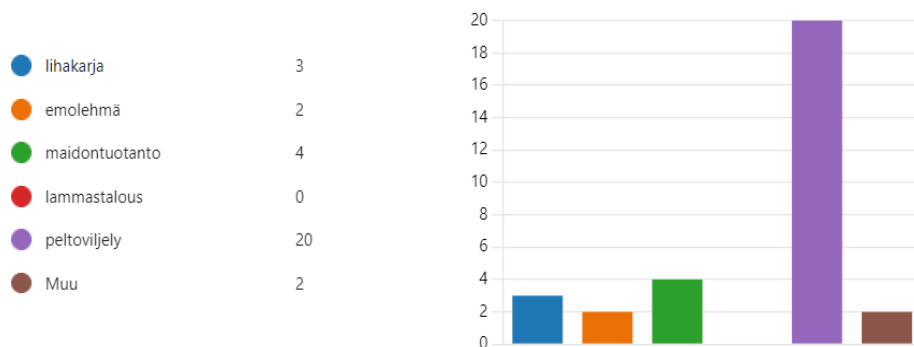
Lopuksi kyselylomakkeessa oli mahdollisuus antaa palautetta kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Yksi vastaus oli: ”Ranuan maaseutuasiamiehen tavoitettavuus ja helppo lähestyttävyyys sekä osaaminen ja palvelukyky on aivan huippuluokkaa!”

7.2 Peltotukikysely

Peltotukihakemuksen jätti Ranualla 103 tuenhakijaa. Peltotukikysely lähetettiin sähköpostilla kaikille niille tuenhakijoille, joiden sähköposti löytyi kunnan maaseutuviranomaisen yhteystiedoista eli 97 tuenhakijalle. Vastauksia saatiin 31.

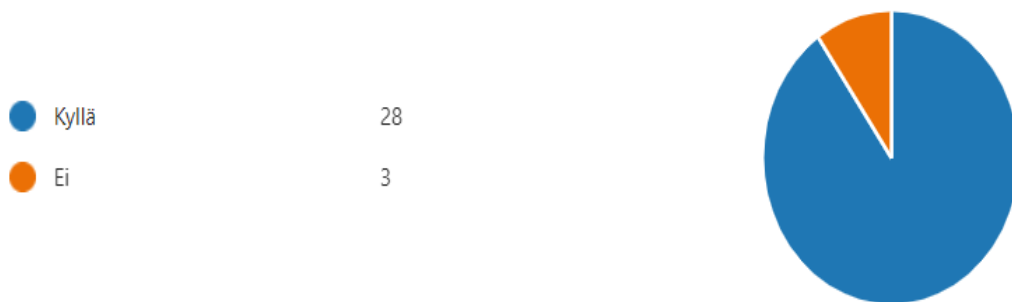
Taustakysymyksenä peltotukikyselyssä oli tilan päätuotantosuunta (kuvio 5). Vastaajista 65 % oli peltoviljelijöitä. Muutama vastaus saatiin myös eläintiloilta: lihakarjatila kolme vastausta, emolehmätila kaksi vastausta, maitotiloilta neljä vastausta sekä muilta tiloilta kaksi vastausta. Toinen muu vaihtoehdon ilmoittanut oli kirjoittanut tilansa olevan hevostila.

KUVIO 5. Peltotukikyselyyn vastanneiden tilojen päätuotantosuunnat

Kyselyn yhtenä tavoitteena oli selvittää, olivatko kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen tekemät uudistuneisiin peltotukiehtoihin liittyvät materiaalit saavuttaneet tuenhakijat. Lähes kaikki kyselyyn vastanneet olivat saaneet tiedon materiaaleista. Vain yksi vastasi, että ei ollut niistä tietoinen.

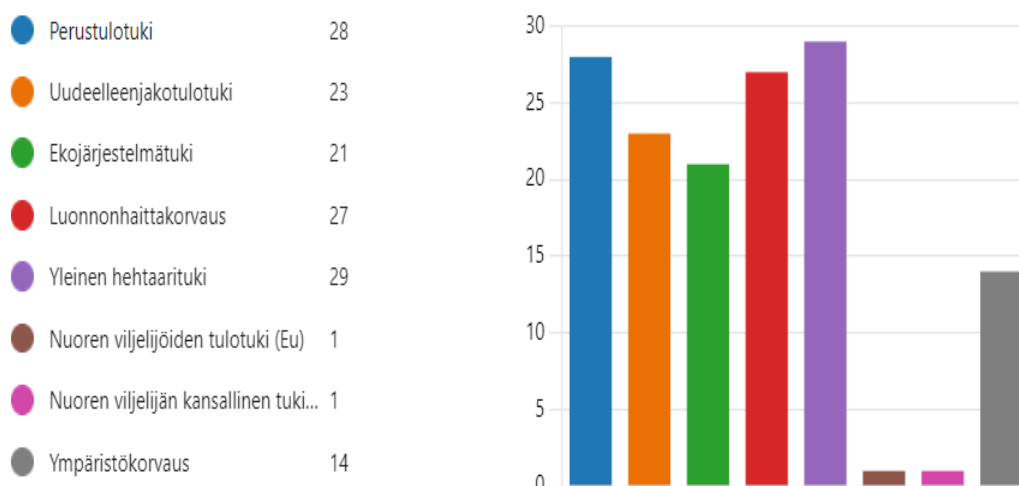
Kyselyn perusteella voidaan päätellä, että kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen tekemiä uudistuneita peltotukia koskevia materiaaleja on hyödynnetty tukia haettaessa. Kaikki kyselyyn vastanneista, jotka olivat materiaaleja hyödyntäneet, olivat myös hyötynneet niistä (kuvio 6). Vain kolme vastaajaa oli sitä mieltä, että materiaaleista ei ollut heille hyötyä peltotukia haettaessa.

KUVIO 6. Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen tekemän peltotukiamateriaalin hyödyntäminen

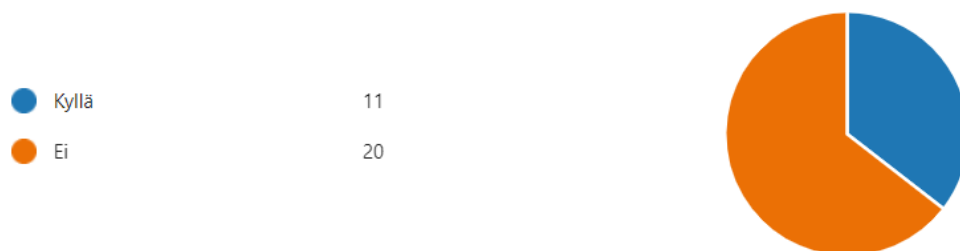
Kyselyssä kysyttiin, mitä tukia tuenhakija on hakenut (kuviot 7). Lähes kaikki olivat hakeneet yleistä hehtaaritukea (29 vastaajaa) sekä perustulotukea (28 vastaajaa). Kysymyksen vastaukset eivät välttämättä pidä täysin paikkaansa, jos kyselyyn on vastattu nopeasti tai tuet eivät ole vielä täysin hallussa. Esimerkiksi perustulotukea kannattaisi jokaisen tuenhakijan hakea.

Vastaajien hakemien tukien perusteella voidaan päätellä, että kyselyyn vastanneista vain yksi on nuori tuenhakija. Toisaalta nuoren viljelijän tukien ehtoihin on tullut koulutusvaatimus, joka jättää nuoren viljelijän tukien ulkopuolelle ne, jotka eivät halua koulutusta hankkia.

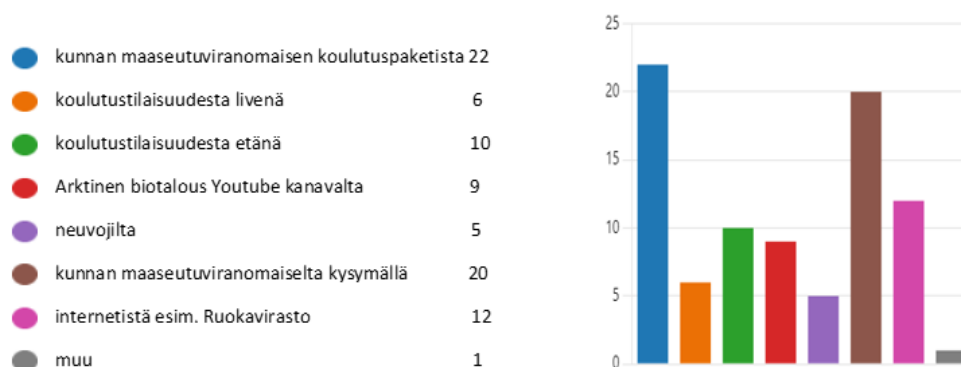
KUVIO 7. Kyselyyn vastanneiden hakemat tuet

Kyselyyn vastanneista 80 % (25 vastaajaa) oli sitä mieltä, että oli saanut riittävästi tietoa peltotukien uudistumisesta ennen tukihakua. Vain yksi vastaaja ei ollut saanut tietoa juuri lainkaan. Loput vastanneista eivät osanneet sanoa, oliko tietoa riittävästi. Vastaajista 35 % (kuvio 8) olisi halunnut enemmän tietoa uudistuneista tukiehdosta ennen tukihakua. Tietoa toivottiin eniten uutiskirjeinä sähköpostiin (seitsemän vastausta). Useampaa koulutustilaisuutta verkon kautta toivoi kolme vastaajaa sekä koulutustilaisuutta paikan päällä kaksi vastaajaa.

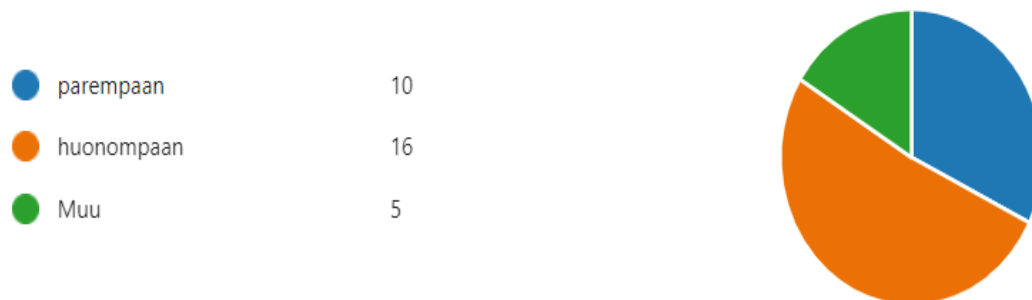
KUVIO 8. Vastaukset kysymykseen, olisiko halunnut enemmän tietoa peltotuista

Kunnan maaseutuviranomaisen tekemä koulutuspaketti, joka toimitettiin sähköpostilla, oli saavuttanut kyselyyn vastanneet tuenhakijat todella hyvin. Vastaajista 71 % (22 vastaajaa) oli saanut tuenhakuun tietoa koulutuspaketista (kuvio 9). Kunnan maaseutuviranomainen on peltotukihaussa monen tuenhakijan apuna. Tietoa oli kysynyt maaseutuviranomaiselta 65 % (20 vastaajaa). Koulutustilaisuuksiin, jotka olivat Tervolan YTA:n ja Lapin ELY-keskuksen yhteistyössä järjestämiä, oli kyselyyn vastanneista tuenhakijoista osallistunut 50 % (yhteensä etä- ja livekoulutukseen). Tietoa uudistuneista peltotuista oli saatu myös internetistä, neuvojilta sekä Arktinen biotalous YouTube -kanavalta.

KUVIO 9. Kanavat, joista kyselyyn vastanneet olivat saaneet tietoa

Uuden ohjelmakauden myötä peltotuet muuttuivat todella paljon. Kyselyssä haluttiin selvittää tuenhakijoiden mielipide siitä, muuttuivatko tuet huonompaan vai parempaan suuntaan heidän näkökulmastaan. Vastaajista 50 % (16 vastaajaa) oli sitä mieltä, että peltotuet ovat muuttuneet uudella ohjelmakaudella huonompaan suuntaan verrattuna aikaisempaan ohjelmakauteen (kuvio 10). Vastaajista 16 % (5 vastaajaa) ei osannut sanoa, olivatko tuet muuttuneet parempaan vai huonompaan suuntaan.

KUVIO 10. Kyselyyn vastanneiden mielipide, muuttuivatko peltotuet huonompaan vai parempaan suuntaan

Kyselyyn vastanneista 50 % (16 vastaajaa) oli sitä mieltä, että peltotuet muuttuivat huonompaan suuntaan. Kuitenkin vain 23 % (7 vastaajaa) vastasi, että uudistuneet tuet muuttavat tilan toimintaa ja tulevaisuuden suunnitelmia. Neljä oli vastannut vielä tarkemmin kysymykseen, millä tavalla uudistuneet tuet muuttavat tilan toimintaa ja tulevaisuuden suunnitelmia. Yksi näistä oli sitä mieltä, että kaikki pellot kannattaisi laittaa viherkesannolle, koska silloin lannoitteissa säästää, pelkkä niitto riittää ja tukia saa silti saman verran kuin rehuntuotannossa. Kolme oli vastannut, että tilan kotieläintuotantoa aletaan ajamaan alas uuden ohjelmakauden vuoksi. Yksi näistä kolmesta aikoi vuokrata pellot ja lopettaa kokonaan tilan pidon. Yhden mielestä uusi tukijärjestelmä ei kannusta rehuntekoon eläimille, joten eläimistä kannattaa luopua.

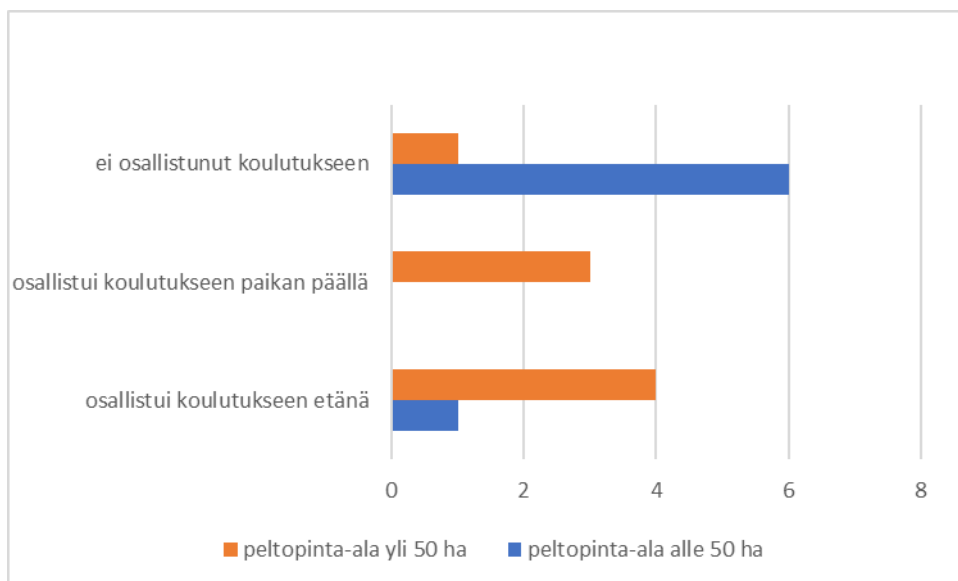
Kyselyssä kysyttiin myös, kuinka vaikeaksi tuenhakija koki tukihaun. Neljä tuenhakijaa 31 vastaajasta oli sitä mieltä, että tukihaku oli vaikeaa. Suurimman osan mielestä tukihaku oli siis helppoa.

Kyselylomakkeen loppuksi oli mahdollista antaa vapaasti palautetta kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Vastauksia tähän kysymykseen saatiin yhdeksän. Kaikki palautteet olivat positiivisia, kehuittiin sitä, että on todella hyvin saatu tietoa, apua ja opastusta kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselta tukihaussa. Kaksi vastaajaa oli sitä mieltä, että ilman maaseutuelinkeinoviranomaisen tukea tukihausta ei olisi tullut mitään ja tuet olisivat jääneet hakematta.

7.3 Haastattelut

Opinnäytetyötä varten haastateltiin 15 ranualaista maataloustukien hakijaa. Haastateltavat valittiin yhdessä Ranuan maaseutuasiamiehen kanssa ja pyrittiin valitsemaan erilaisia tiloja. Kaikki tuenhakijat, joihin otettiin yhteyttä, eivät halunneet osallistua haastatteluun. Haastateltujen tilojen päätuotantosuunnat olivat seitsemän peltoviljelytilaa, viisi maidontuotantotilaa sekä kolme emolehmä/lihakarjatilaa. Tilojen peltopinta-alat vaihtelivat paljon, neljästä hehtaarista reiluun kahteen sataan hehtaariin.

Haastattelussa kysyttiin, oliko tuenhakija osallistunut kunnan maaseutuviranomaisen ja Lapin ELY-keskuksen järjestämään peltotukikoulutukseen paikan päällä tai etänä ja mistä oli saanut tiedon koulutuksista. Haastatelluista kahdeksan oli osallistunut koulutukseen (kuvio 11). Lihakarja/emolehmätiloista kaikki kolme olivat osallistuneet verkon kautta etänä. Peltoviljelytiloista koulutukseen oli osallistunut vain kaksi, molemmilla peltopinta-alaa on viljelyssä yli 50 hehtaaria. Kaksi pienempää tilaa oli tutustunut jälkepäin koulutusmateriaaleihin Arktinen biotalous -kanavalta YouTubea. Kaikki haastatellut muistivat saaneensa koulutuksesta sähköpostilla tiedon, sekä lisäksi ilmoitus koulutuksesta oli huomattu Facebookista (kolme haasteltavaa) sekä tietoa koulutuksesta oli saatu myös toisilta viljelijöiltä.

KUVIO 11. Haastateltujen osallistuminen tukikoulutukseen

Viidestätoista haastatellusta tuenhakijasta neljä ei osannut vastata kysymykseen, miltä maatalouden uusi ohjelmakausi vaikuttaa ja onko uudessa kaudessa enemmän hyviä vai huonoja uudistuksia heidän tilansa näkökulmasta. Uusi kausi oli tuonut enemmän hyviä kuin huonoja muutoksia viiden haastatellun tilalle. Näistä viidestä neljällä oli peltoviljelytila ja yhdellä lihakarja/emolehmätila. Haastateltavat kertoivat, että tukihaku oli muuttunut helpommaksi, paperityöt vähenivät, ja on hyvä, että hakemusta voi muuttaa jälkikäteen. Kolme haastateltavaa oli sitä mieltä, että Vipu-mobiili on hyvä uudistus, koska keskustelua Ruokaviraston kanssa voi käydä jouhevasti ja kätevästi älypuhelimien avulla. Hyväksi uudistukseksi mainittiin myös satelliittivalvonta, koska sen myötä valvontakäynnit tilojen pelloilla vähenevät. Valvontakäynnit on koettu aikaisempina vuosina aikaa vievinä ja stressaavina tilanteina.

Haastatelluista tuenhakijoista kuusi oli sitä mieltä, että uusi ohjelmakausi toi tullessaan enemmän huonoja kuin hyviä uudistuksia. Näistä kuudesta kaikki olivat joko maito- tai lihakarja/emolehmätillisiä. Kaksi haastatelluista oli sitä mieltä, että uusi kausi on todella sekava, tiedon hakemiseen on mennyt paljon aikaa, ja tuissa on erilaisia vaihtoehtoja ja valintoja aivan liikaa. Kaksi haastateltua oli pettynyt uuteen kauteen, koska tuet eivät kohdistu kotieläintiloille eivätkä kannusta jatkaamaan kotieläinten pitoa sekä ”hömppäheinän” (eli heinän, jota ei korjata rehuksi) viljely sallitaan edelleen. Yhden haastatellun tuet laskivat uuden kauden myötä. Huonoksi uudistukseksi mainittiin myös satelliittivalvonta, koska selvityksiin ei pysty vastaamaan ilman älypuhelinia tai tablettia.

Yhdeksän viidestätoista haastatellusta tuenhakijasta kertoi, ettei uusi ohjelmakausi vaikuta heidän tilansa toimintaan. Näistä yhdeksästä yksi oli maidontuotantotila, yksi lihakarja/emolehmätila ja loput seitsemän peltoviljelytiloja. Kuudella tilalla toiminta on muuttumassa. Kolme vastasi, että uusien tukiehtojen vuoksi he eivät voineet hakea ympäristökorvausta, koska ei löytynyt tilalle sopivia toimenpiteitä ja kaikkia ehtoja on hankala noudattaa. Tuotet siis laskivat heillä. Yksi haastatelluista aikoi laittaa rehunurmipeltoja riista- ja ympäristöpelloiksi, koska niistä maksetaan paremmin kuin nurmesta. Toinenkin haastateltu oli sitä mieltä, että peltoviljelystä maksetaan parhaiten, kun sillä ei ole mitään tekemistä ruoantuotannon kanssa. Hän aikoi siirtää peltoja pois nurmiviljelystä.

Uusi ohjelmakausi ei muuttanut yhdenkään haastatellun peltoviljelytilan tulevaisuuden suunnitelmia. Maidontuotantotiloista yksi aikoi vähentää karjamäärää tukien vähenemisen vuoksi, ja yksi aikoi luopua lypsylehmistä muutaman vuoden sisään. Tähän syynä oli se, että pelloilta saa tukeaa

paremmin ja vähemmällä työmäärällä kuin navetasta. Yhtä maitotilallista ei enää kiinnostanut jatkaa maanviljelyä eikä varsinkaan maidontuotantoa, koska ”hömppäheinän” viljelijöille maksetaan paremmin kuin oikeille tuentarvitsijoille.

Edellisellä maatalouden ohjelmakaudella paremmin olleita asioita osasi kertoa neljä haastateltua. Yhden mielestä eläinten teuraspalkkiojärjestelmä oli ennen parempi, koska uudet ehdot eivät ole kaikille tasapuolisia. Erään haastatellun mielestä edellisen kauden tukiehdot olivat selkeämpiä ja uusi kausi on sekava. Paremmin edellisellä kaudella olleita asioita olivat haasteltujen mukaan myös se, että valtaojien varsilta sai lohkoja suojavyöhykkeiksi ja peltovalvonnoissa ”hömppäheinän” viljelijät jäivät helpommin kiinni, kun taas satelliittivalvonnassa ne menevät läpi.

Haastelluista kukaan ei halunnut uudesta kaudesta enää lisätietoa. Muutama kertoi, että tietoa on valtavasti saatavilla internetistä, kun vain osaa hakea. Kysymykseen haluaisivatko haastatellut, että uuden kauden tukiehtoihin tulisi muutoksia. Yksi vastasi, että maksatuksia pitäisi saada nopeammaksi. Kaksi haastateltua oli sitä mieltä, että tukiehtoja ei pitäisi muuttaa kesken kauden, että pelisäännöt ovat selvät kaikille ja säilyisi jonkinlainen luottamus viljelijöiden ja viranomaisten välillä.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä opinnäytetyössä selvitettiin kyselyjen ja haastattelujen avulla, ovatko Ranuan eläin- ja peltotukien hakijat saaneet riittävästi tietoa CAP 2023-2027 ohjelmakauden tukiehdosta ja vaikuttavako tukien muutokset tilojen toimintaan. Kyselyn saaneista 30 % vastasi siihen, mikä oli maaseutuelinkeinoviranomaisen mielestä hyvä määrä. Ranuan alueen tuenhakijoiden vähäisen määrän takia vastauksia ei kuitenkaan ollut paljon.

8.1 Tuenhakijoiden tietoisuus uuden ohjelmakauden muutoksista

Opinnäytetyössä selvisi, että tietoa uuden ohjelmakauden muutoksista oli tuenhakijoiden mielestä riittävästi saatavilla ennen tukihaun alkua. Osa tuenhakijoista olisi halunnut kuitenkin vielä lisää tietoa ennen tukihakua uutiskirjeinä tai useampana koulutustilaisuutena. Lähes puolet vastanneista oli kysynyt tuista maaseutuelinkeinoviranomaiselta suoraan. Useampi koulutus- tai kyselytilaisuus olisi voinut vähentää maaseutuelinkeinoviranomaiselle tulevia kyselyjä ja vapauttanut näin hänen aikaansa muihin töihin. Vaikka tulosten mukaan tietoa oli ollut riittävästi saatavilla, muutoksia tuissa oli niin paljon, että tukea kaiken muutoksen ymmärtämiseen oli kaivattu.

Maaseutuelinkeinoviranomaisen lähettämät sähköpostiviestit koulutusmateriaalien olemassaolosta ja tukikoulutuksesta olivat saavuttaneet tuenhakijat todella hyvin. Tietoa mahdollisista tukiehtojen muutoksista toivottiin sähköpostilla, mikä on opinnäytetyön tulosten mukaan tehokas viestintäväline maatalousyrittäjien ja kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen välillä.

Peltotukikyselyn vastauksista käy ilmi, että uudistuneet tuet eivät ole kaikille tuenhakijoille vielä tuttuja. Kysymyksen ”mitä tukia olet hakenut?” vastausten perusteella mikään tuki ei ollut sellainen, jota kaikki olisivat hakeneet. Esimerkiksi perustulotukea ja uudelleenjakotulotukea kannattaa jokaisen hakea. Haastatteluissa kävi myös ilmi, että kaikki tuenhakijat eivät ole tietoisia uuden ohjelmakauden tuomista muutoksista. Osa haastatelluista ei osannut vastata kysymyksiin mitään, toiset olivat hyvin tietoisia uuden ohjelmakauden tuomista muutoksista. Ne, jotka eivät olleet perehtyneet uuteen ohjelmakauteen juuri ollenkaan, olivat lähes kaikki pienien (alle 50 ha) peltoviljelytilojen

omistajia. Usean tuenhakijan mielestä uusi ohjelmakausi kaikkine muutoksineen vaikuttaa sekavalta. Näiden tulosten perusteella koulutusta tarvitaan vielä lisää, että kaikki tuenhakijat osaisivat hakea oikeat tuet ja tietäisivät, mihin sitoutuvat tukia hakiessaan.

Ranualla yhteistyö maatalousyrittäjien ja maaseutuelinkeinoviranomaisen välillä on todella toimivaa, koska yli puolet kyselyyn vastanneista peltotukien hakijoista oli saanut apua tukihakuun suoraan maaseutuelinkeinoviranomaiselta kysymällä. Kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen sai todella hyvää palautetta toiminnastaan.

8.2 Uuden ohjelmakauden vaikutukset tilojen toimintaan

Opinnäytetyön tulosten perusteella muutokset eläintuissa eivät vaikuta tilojen toimintaan. Sen sijaan muutokset peltotuissa vaikuttavat erityisesti kotieläintilojen toimintaan. Vastausten perusteella uudistuneet peltotuet eivät kannusta kotieläintuotantoon. Osa tiloista aikoo vähentää eläinmääriä sekä rehunurmien viljelyä. Vastausten mukaan pelloilta saa vähemmällä vaivalla saman rahan kuin navetasta, varsinkin jos peltopinta-alaa on paljon. Kotieläintuotantoa ei pidetä enää kannattavana. Niiden kotieläintilojen toimintaan, joilla ei ole paljon peltopinta-alaa, ei uusi ohjelmakausi tuo opinnäytetyön tulosten mukaan suurta muutosta.

Opinnäytetyön haastatteluissa tuli monta kertaa esille ”hömppäheinän” viljelijät ja se, kuinka he saavat paremmin tukea kuin rehunurmen viljelijät. Tulosten perusteella vaikuttaa siltä, että osa kotieläintilallisista, joilla on paljon peltopinta-alaa (yli 50 ha), on huomannut tämän asian ja aikoivat siirtyä ainakin osittain ”hömppäheinän” viljelijöiksi eli rehunurmen sijaan pellot laitetaan luonnonhoito- tai viherlannoitusnurmeksi. Tällä keinolla säästetään myös rehuntekokuiluissa.

Kun opinnäytetyötä tehtiin, uusi ohjelmakausi oli vasta alussa. Maatalousyrittäjien on täytynyt säistää paljon tietoa uudistuneista tuista lyhyessä ajassa. Kaikille maatalousyrittäjille ei varmasti ole vielä selvää, miten uusi ohjelmakausi tulee vaikuttamaan heidän tilansa toimintaan. Vuoden päästä vastaukset voisivat olla erilaisia ja niitä voisi tulla enemmän.

9 POHDINTA

Opinnäytetyön teoriaosuuteen löytyi hyvin lähteitä ja tietoa. Haastetta toi teoriaosuuden rajaaminen, ettei se paisu liian pitkäksi. Teoriaosuudesta on jätetty tukisummat pois, koska ne eivät ole oleellista tietoa tässä yhteydessä. Kysymyksiä haastatteluun ja kyselyihin mietittiin yhdessä opinnäytetyön toimeksiantajan Tervolan YTA:n maaseutupäällikön kanssa sekä vielä hiottiin Ranuan maaseutuasiamiehen kanssa.

Kyselyjen lähettäminen sähköpostitse kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen kautta sujui jouhevasti ja kyselyt saavuttivat lähes kaikki tuenhakijat. Haastattelut tehtiin loppukesällä heinä- ja elokuun aikana, mikä oli käynnissä olevien peltotöiden vuoksi huono ajankohta. Aurinkoisina päivinä ei kannattanut haastatella ollenkaan, muutama tuenhakija kieltäytyi vastaamasta kysymyksiin vedoten peltokiireisiin. Toisaalta jos haastatteluja olisi siirtänyt pitemmälle syksyyn, asiat eivät olisi olleet enää niin tuoreessa muistissa.

Opinnäytetyön tekeminen oli mielenkiintoista ja CAP 2023-2027 on tullut tutuksi. Haastatteluja tehdessä huomasi, kuinka eri tavalla ihmiset suhtautuvat muutoksiin ja osaavat sopeutua niihin. Asiaa tuli usealta haastatellulta paljon enemmän kuin olisi ollut tarpeen, eikä voimasanoiltakaan uutta ohjelmakautta kohtaan vältytty. Mieleen jäi kuitenkin pääimmäisenä huoli kotieläintuotannon tulevaisuudesta.

LÄHTEET

Jokela, Risto 2023. CAP 27 ja viljelykierto. Hakupäivä 9.5.2023. Esitelmä CAP27 pähkinäkuorossa -webinaarissa 24.1.2023. https://www.kpedu.fi/docs/default-source/projektisivustot/tietolinkki/10_cap-27_viljelykierto_rjokela_2023-01-24.pdf?sfvrsn=682040b2_2

Kuusamon YTA 2023. CAP-seminaari Kuusamossa 12.4.2023. Hakupäivä 15.5.2023. [https://www.kpedu.fi/docs/default-source/projektisivustot/tietolinkki/yleist%C3%A4-tukihausta-12-4-\(1\).pdf?sfvrsn=58034db2_2](https://www.kpedu.fi/docs/default-source/projektisivustot/tietolinkki/yleist%C3%A4-tukihausta-12-4-(1).pdf?sfvrsn=58034db2_2)

Maa- ja metsätalousministeriö 2022a. EU:n yhteinen maatalouspolitiikka. Hakupäivä 20.3.2023. <https://mmm.fi/eu-ja-kansainvaliset-asiat/cap>

Maa- ja metsätalousministeriö 2022b. Uudistetun maatalouspolitiikan kausi alkaa vuonna 2023. Hakupäivä 20.3.2023. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410837/uudistetun-maatalouspolitiikan-kausi-alkaa-vuonna-2023>

Maa- ja metsätalousministeriö 2022c. Maatalouden tukijärjestelmä. Hakupäivä 20.3.2023. <https://mmm.fi/ruoka-ja-maatalous/politiikka/maataloustuet>

Ranua 2023. Yleistietoa Ranuasta. Hakupäivä 15.8.2023. https://www.ranua.fi/Kunta-Paatokset/Ranuan-kunta/Yleistietoa-Ranua-asta?_gl=1*13e5q2y*_up*MQ..*_ga*MjUzOTc5Mzg4LjE2OTY1ODMzNDg.*_ga_YWJZ-QDY2R2*MTY5NjU4MzQ0OC4xLjEuMTY5NjU4MzQzMi4wLjAuMA..

Ruokavirasto 2016. Tuenhakijan perusopas 2016. 4. Aktiiviviljelijä. <https://ruokavirasto.mobi-zine.fi/zine/175/article-3041>

Ruokavirasto 2021. Eläinten hyvinvointikorvauksen sitomusehdot 2022. Hakupäivä 20.3.2023. <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/elaintuet/elainten-hyvinvointikorvaus/elainten-hyvinvointikorvauksen-sitomusehdot/elainten-hyvinvointikorvauksen-sitomusehdot-2022/>

Ruokavirasto 2022a. Eläinten hyvinvointikorvauksen hakuehdot. Hakupäivä 21.3.2023. <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/elaintuet/elainten-hyvinvointikorvaus/ehk-hakemien/EHK-hakuehdot-2023/>

Ruokavirasto 2022b. Nautojen ehdot (eläinten hyvinvointikorvauksen sitomusehdot 2023). Hakupäivä 20.3.2023. <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/elaintuet/elainten-hyvinvointikorvaus/ehk-naudat/EHK-naudat-2023/>

Ruokavirasto 2022c. Lampaiden ja vuohien ehdot (eläinten hyvinvointikorvauksen sitomusehdot 2023.) Hakupäivä 20.3.2023. <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/elaintuet/elainten-hyvinvointikorvaus/ehk-lampaat-ja-vuohet/EHK-lampaat-ja-vuohet-2023/>

Ruokavirasto 2022d. Alkuperäisrotueläinten kasvattaminen – ympäristösopimuksen sopimusehdot 2023. Hakupäivä 15.5.2023. <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/elaintuet/alkuperaisrotuelainten-kasvattamissopimus/sopimusehdot-alkuperaisrotuelainten-kasvattaminen/sopimusehdot-alkuperaisrotuelainten-kasvattaminen-2023/>

Ruokavirasto 2023a. Tuensaajan täytyy olla aktiiviviljelijä. Hakupäivä 27.3.2023. <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/perusehdot/aktiiviviljelijä/#tuet-joita-voi-saada-vain-aktiiviviljelijä>

Ruokavirasto 2023b. Nuorten viljelijöiden tulotuki. Hakupäivä 19.9.2023. <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/nuoren-viljelijan-tuet/nuorten-viljelijöiden-tulotuki/>

Ruokavirasto 2023c. Nuorten viljelijöiden tuki. Hakupäivä 19.9.2023. <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/nuoren-viljelijan-tuet/nuorten-viljelijöiden-tuki/>

Ruokavirasto 2023d. Vuonna 2023 haettavissa olevat maataloustuet. Hakupäivä 19.9.2023. <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/tuet-uudistuvat/maatalous/vuoden-2023-tuet/>

Ruokavirasto 2023e. Eläinpalkkioiden hakuohje. Hakupäivä 23.5.2023. <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/elaintuet/nautapalkkio/elainpalkkioiden-hakuohjeet/elainpalkkioiden-hakuohjeet-2023/#hakuohjeeseen-tehdyt-muutokset-2023>

Ruokavirasto 2023f. Pohjoisen kotieläintuen hakuohje 2023. Hakupäivä 15.4.2023. <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/elaintuet/pohjoinen-kotielaintuki/pohjoinen-kotielaintuki/pohjoinen-kotielaintuki-2023/>

Ruokavirasto 2023g. Ehdollisuuden opas 2023. Hakupäivä 20.8.2023. <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/perusehdot/ehdollisuus/ehdollisuuden-opas/ehdollisuuden-opas-2023/>

Ruokavirasto 2023h. Tukiehdot: perustulotuki 2023. Hakupäivä 10.8.2023. <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/peltotuet/perustulotuki/tukiehdot-perustulotuki2/tukiehdot-perustulotuki-2023/>

Ruokavirasto 2023i. Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2023. Hakupäivä 10.8.2023. <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/peltotuet/ymparistokorvaus/ymparistokorvauksen-sitomusehdot/ymparistokorvauksen-sitomusehdot-2023/>

Ruokavirasto 2023j. Tukiehdot: ekojärjestelmätuki 2023. Hakupäivä 15.8.2023. <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/peltotuet/ekojarjestelmatuki/tukiehdot-ekojarjestelmatuki/tukiehdot-ekojarjestelmatuki-2023/>

Ruokavirasto 2023k. Tukiehdot: uudelleenjakotulotuki 2023. Hakupäivä 15.8.2023. <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/peltotuet/uudelleenjakotulotuki/tukiehdot-uudelleenjakotulotuki2/tukiehdot-uudelleenjakotulotuki-2023/>

Vähäsöyrinki, Mervi 2023. Tukijärjestelmä 2023. Hakupäivä 15.6.2023. Esitelmä CAP27 pähkinänkuoressa – webinaarissa 24.1.2023. <https://www.youtube.com/watch?v=G9-6Nq086Xs>

Väärälä, Tarja 2023. Maaseutuasiamies. Tervolan YTA. Haastattelu 30.8.2023.

Saavuttiko kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisten tekemät eläintukihakumateriaalit sinut?

-kyllä

-ei

Jos materiaalit saavuttivat sinut niin mistä sait tiedon? Jos saavutti useampaa kautta niin merkitse kaikki ne joista sait tiedon.

-sähköposti

-Facebook

-kunnan nettisivut

-YouTube

-kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen kertoi mistä löytyy

-jostain muusta, kerro mistä

Hyödynsitkö näitä kunnasta tulleita eläintukihakumateriaaleja?

-kyllä

Ei

Oliko kunnan tarjoamasta koulutusmateriaalista sinulle hyötyä?

-kyllä

-ei

Mitä tukia olet hakenut

- eläinten hyvinvointikorvaus
- eläinpalkkiot
- kansalliset kotieläintuet
- alkuperäisrotutuet

Saitko riittävästi tietoa uudistuneista tuista asteikolla 1-5, 1 ei lainkaan tietoa, 5 riittävästi tietoa

Olisitko toivonut saavasi enemmän tietoa uudistuneista tukiehdoista ennen tukihakua?

-kyllä

-ei

Olisitko toivonut enemmän

- itsenäisesti luettavia fyysisiä koulutusmateriaaleja
- uutiskirjeitä
- koulutustilaisuutta livenä
- koulutustilaisuutta verkossa esim. Teamsin kautta
- Lisää henkilökohtaista neuvontaa kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselta

- Jotenkin muuten, miten?

Mistä sait tietoa uudistuneista tuista, valitse kaikki mistä sait apua

- kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisten koulutuspaketista
- Neuvojilta esim. ProAgria Oulu, MTK-Lappi ymv.
- Internetsivustoilta esim. Ruokavirasto
- muualta, mistä?

Vaikuttavatko uudistuneet eläintuet tilan toimintaan ja tulevaisuuden suunnitelmiin?

-kyllä

-ei

Mitä ajatuksia uudistetut tuet herättivät? Muuttuiko toiminta tilallasi näiden uudistusten myötä, miten?

-avoin kysymys, pitkä vastaus

Minkälaisena koit tukien haun asteikolla 1-5, 1 todella helpoksi, 5 todella vaikeaksi

Muuta palautetta kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisille? Ruusut ja risut

-avoin vastaus

Tilan päätuotantosuunta:

- lihakarja
- emolehmä
- maidontuotanto
- lammastalous
- peltoviljely
- jokin muu

Saavuttiko kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisten tekemät peltotukihakumateriaalit sinut?

-kyllä

-ei

Jos materiaalit saavuttivat sinut niin mistä sait tiedon? Jos saavutti useampaa kautta niin merkitse kaikki ne joista sait tiedon.

-sähköposti

-Facebook

-kunnan nettisivut

-YouTube

-kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen kertoi mistä löytyy

-jostain muusta, kerro mistä

Hyödynsitkö näitä kunnasta tulleita peltotukihakumateriaaleja?

-kyllä

-ei

Oliko kunnan tarjoamasta koulutusmateriaalista teille hyötyä?

-kyllä

-ei

Mitä tukia olet hakenut

- perustulotuki
- uudelleenjakotulotuki
- ekojärjestelmätuki
- yleinen hehtaarituki
- luonnonhaittakorvaus
- ympäristökorvaus
- nuoren viljelijän tulotuki (EU)

- nuoren viljelijän kansallinen tuki

Saitko riittävästi tietoa uudistuneista tuista asteikolla 1-5, 1 ei lainkaan tietoa, 5 riittävästi tietoa

Olisitko toivonut saavasi enemmän tietoa uudistuneista tukiehdoista ennen tukihakua?

-kyllä

-ei

Olisitko toivonut enemmän

- itsenäisesti luettavia fyysisiä koulutusmateriaaleja
- uutiskirjeitä
- Useampia koulutustilaisuuksia livenä
- Koulutustilaisuutta tai kyselytilaisuutta verkossa enemmän esim. Teamsin kautta
- Lisää henkilökohtaista neuvontaa kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselta
- Jotenkin muuten, miten?

Mistä sait tietoa uudistuneista tuista, valitse kaikki mistä sait apua

- kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisten koulutuspaketista sähköpostilla
- koulutustilaisuudesta paikan päällä
- koulutustilaisuudesta etänä
- Arktinen biotalous YouTube koulutusmateriaaleista
- Neuvojilta esim. ProAgria Oulu, MTK-Lappi ymv.
- Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselta kysyttäessä
- Internetsivustoilta esim. Ruokavirasto
- muualta, mistä?

Muuttuivatko tuet mielestäsi parempaan vai huonompaan suuntaan?

-parempaan

-huonompaan

-jonnekin muualle, minne?

Vaikuttavatko uudistuneet peltotuet tilan toimintaan ja tulevaisuuden suunnitelmiin?

-kyllä

-ei

Mitä ajatuksia uudistetut tuet herättivät? Muuttuiko toiminta tilallasi näiden uudistusten myötä, miten?

-avoin kysymys, pitkä vastaus

Minkälaisena koit tukien haun asteikolla 1-5, 1 todella helpoksi, 5 todella vaikeaksi

Muuta palautetta kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisille? Ruusut ja risut

-avoin vastaus

Taustatietoina tilan päätuotantosuunta ja koko

1. Osallistuitko Lapissa ELY-keskuksen ja kuntien järjestämiin koulutuksiin? Olitko mukana paikan päällä, tai osallistuitko etätilaisuuteen? Tutustunut materiaaleihin netissä? Mistä sait tietää näistä paikan päällä olevista koulutuksista ja materiaaleista?
2. Miltä uusi ohjelmakausi vaikuttaa sinun tilasi näkökulmasta? Oliko enemmän hyvää vai huonoa uudessa kaudessa? Mitä hyvää tai huonoa tulee mieleen?
3. Vaikuttaako uuden ohjelmakauden muutokset tilasi toimintaan? kyllä vai ei. Millä tavalla vaikuttaa, jos vastaa kyllä.
4. Muuttuivatko tulevaisuuden suunnitelmat uuden ohjelmakauden myötä? kyllä vai ei. Millä tavalla muuttuivat?
5. Haluatko vielä lisätietoa ohjelmakauden muutoksista? kyllä tai ei. Millä tavalla haluaisit lisätietoja muutoksista?
  - Vaihtoehdot: sähköpostilla, tukikoulutuksilla etänä vai paikan päällä? Miten muuten?
6. Oliko vanhassa kaudessa jotain, mikä oli paremmin kuin uudessa kaudessa? kyllä vai ei. Jos oli niin mitä?
7. Haluaisitko, että tähän uuden ohjelmakauden tukiehtoihin tulisi muutoksia? Kyllä vai ei? Mitä muutoksia haluaisit, että tulisi tämän uuden ohjelmakauden aikana?